

Raidījuma "Sajūti Latgali" vērtējums

Raidījuma īss raksturojums

Veidotājs SIA "Studija 3KM".

Raidījuma garums 27 minūtes.

Raidījums teik translēts LTV1 pirmdienās 22:45 un Re:TV otrdienās 22:00.

Raidījuma vadītāji - Ļuba Salekalne, Arnis Slobožaņins, Oskars Bērziņš.

Raidījuma apraksts facebook.com kontā: Sajūti LATGALI ar aktuālu tēmu par Latgali atspoguļošanu, veicināt sabiedrības saliedēšanu, nacionālās identitātes un valsts valodas pozīcijas stiprināšu.

Raidījuma veidotājiem ir arī mājas lapa internetā <http://www.3km.lv>, kur ievietoti daži no raidījumiem. Raidījums pieejams arī Latvijas Televīzijas un Re:TV interneta portālā, kā arī raidījumu veidotāju youtube.com kontā, tomēr ne uzreiz pēc to pārraidīšanas televīzijā.

Raidījuma facebook lapā izvietotas kvalitatīvas bildes raidījuma popularizēšanai.

Raidījums tiek popularizēts latgaliešu portālā lakuga.lv, tāpat raidījumu veidotāji raidījuma popularizēšanai aktīvi izmanto elektroniskā pasta starpniecību, stāstot, kas gaidāms jaunākajā raidījumā.

Vērtējuma kopsavilkums

Kopumā raidījuma "Sajūti Latgali" saturs un kvalitāte atbilst sabiedriskā pasūtījuma nosacījumiem. Raidījums ir profesionāli veidots, ar atbildību un ieinteresētību par Latgales cilvēkiem un procesiem. Raidījumam ir izveidojies jau savs atpazīstamības zīmols – gan vizuāls, gan muzikāls. Tāpat ir piedomāts pie raidījuma vadītājiem – tie nav ierindas žurnālisti, bet īpaši atlasīti vadītāji, kuri lai arī ikdienā ar žurnālistiku un raidījumu vadīšanu nav saistītas, ir gana harizmātiski un skatītājam ir interesanti arī paši kā personības.

Katram raidījumam izvēlēta sava tēma, ko raidījumu veidotāji atvēlētajās minūtēs iztirzā ar viena vai vairāku saistītu stāstu palīdzību. Raidījuma formāts gan nav konsekvents, piemēram, raidījumā, kuru tēmas ir vietvārdi un arheoloģija, raidījuma tēma tiek atklāta vienotā stāstā, par to intervējot vairākus saistītus cilvēkus, bet, piemēram, raidījumā par svētkiem Latgalē vai par Daugavpils sportistiem – raidījums veidots kā vairāki atsevišķi stāsti, kurus vieno viena un tā pati tematika.

Atzinīgi vērtējams, ka raidījumā ar valodas palīdzību tiek atklāts integrācijas aspekts - tiek runāts kā ar Latgalē dzīvojošiem latgaliešiem, latviešiem, tā arī ar citu tautību pārstāvjiem, par galveno komunikācijas valodu izvēloties latviešu / latgaliešu valodu.

Atsevišķi jāpiezīmē, ka raidījuma veidotāji ir īpaši rūpējušies par raidījuma atpazīstamības un tēla veidošanu. Raidījums aktīvi tiek popularizēts vietējos portālos un sociālajos tīklos. Te gan jāpiezīmē, ka reakcija sociālajos tīklos komentāru izskatā vērojama vien pie raidījuma par vietvārdiem, kas liecina, ka raidījuma veidotāji uztaustījuši svarīgu, sasāpējušu un diskusijas raisošu tēmu un savā ziņā tādējādi raidījums veicis nozīmīgu sociālu funkciju.

Satura / formāta vērtējums

Saturiski tika vērtēti pieci raidījumi "Sajūti Latgali" ar sekojošu tematiku: svētki, atpūta dabā, mazākumtautības-sportisti, arheoloģija un pazaudētie latgaliskie vietvārdi.

Raidījumu tematika izvēlēta pietiekoši interesanta, arī vizuāli raidījumam un sabiedriskajam pasūtījumam piemērota. Raidījumam atrasti interesanti, dažbrīd pat neparasti tematu atklājoši stāsti un intervējamās personas. Raidījuma veidotāji centušies atrast stāstus, kas citkārt mazāk izskanējuši citos medijos. Te gan jāatzīmē – raidījuma vadītājs ne vienmēr spēja iznest caur šiem stāstiem kopējo raidījuma tematiku, tādējādi sniedzot raidījumam sagaidāmo pievienoto vērtību. Dažbrīd iztrūka atbilde uz jautājumu - kāpēc tad mēs šobrīd par šo runājam un kādi būtu potenciālie risinājumi? Tā, piemēram, raidījumā par latgaliešu vietvārdiem neatbildēts palika jautājums – un kas tālāk? Domājams atbildi verēja saņemt, raidījumā uzrunājot kādu konkrētu lēmumu pieņēmēju. Arī raidījumā par atpūtu dabā – tika parādītas Latgales dabas vērtības, bet nebija

skaidrs uzstādījums - vai tās ir dabas vērtības, kas jāaizsargā, vai tās ir dabas vērtības, kas ir pieprasītas no tūrisma jomas pārstāvjiem, vai tie ir vienkārši skaisti objekti, kas jāapskatās?

No producēšanas viedokļa jāuzteic raidījuma veidotāji par visai plašo raidījumos ietvertu ģeogrāfiju. Raidījuma tematika atklāta stāstos no Daugavpils puses līdz pat Viļakai, kas tiešā nozīmē attaisno raidījuma nosaukumu "Sajūti Latgali."

Dažbrīd raidījumam pietrūkst konkrētas scenārija dramaturģijas, tā piemēram, raidījums par arheoloģiju sākas ar vārdiem "šodien raidījuma tēma ir arheoloģija..." Domāju daudz intrigējošāk un skatītāju ieinteresējošāk būtu bijis raidījumu sākt ar stāstu par konkrētiem atklājumiem un galvenais cik tas svarīgi iedzīvotājiem, Latgalei, Latvijai. Iepriekš izsvērts scenārijs arī palīdzētu atlasīt intervējamās personāžas pēc iespējas trāpīgāk, tāpat arī vizuālo materiālu. Tā piemēram, raidījumā par svētkiem Latgalē cita starpā tika iekļauts sižets par kapusvētkiem ar vizuāli iespaidīgiem kadriem, tajā pat laikā bez ne viena runātāja, kas skatītājam no pašu svētku dalībnieku viedokļa līdz galam kapusvētku tradīciju tomēr neļāva atklāt. Stāstā pie vietvārdiem tika uzrunāts A.Slišāns "Upītē", kura tēvs latviskotos nosaukumus jau pirms laba laika atpakaļ latgaliskojis, bet sižeta vizuālajā vēstījumā skatītājiem tiek parādīts vietējais kultūras nams, runātājs un raidījuma vadītājs ar ģitāru rokās, kaut gan tas nav muzikāls raidījums. Tajā pat laikā nekur neparādās latgaliskos nosaukumus atguvušo ciematu nosaukumi, to uzraksti dabā, kartē, adrešu reģistros. Tādējādi vietām raidījumā audiālais vēstījums netiek pastiprināts ar vizuālo vēstījumu un otrādi. Tāpat stāstā par jauno daiļslidotāju, kurš tika intervēts pie Daugavpils ledushalles, ļoti iederētos vizuāli pastiprinošais materiāls, piemēram, kā sportistam notiek treniņš, kā viņš tam gatavojas, kā nesacensību gaisotnē veic piruetes uz ledus. Te gan jāsaņem, ka šajā pat raidījumā pārējie divi stāsti ar citiem Daugavpils sportistiem vizuāli bija daudz bagātīgāki, kas raidījumu kopumā vizuāli izsvēra. Šajā raidījumā īpaši jāizceļ raidījuma vadītāja atraktivitāte un drosme atļauties Anastasijai Grigorjevai savu cīņas mākslu parādīt tieši uz savas "ādas".

Raidījumā īpaši jāuzteic operatora darbs un dažādi pielietotie tehniskie risinājumi vizuālās kvalitātes nodrošināšanai – dažādi intervējamo cilvēku

rakursi, interesanti kadrējumi, kā arī "drona" izmantošana, piemēram, dabas raidījumā bija spilgts akcents raidījuma tēmas atklāšanai.

Uzteicami ir arī raidījumā izmantotie "stan-up", sevišķi iederīgi raidījumā par vietvārdiem bija skatītāju uzrunāšana raidījuma vadītājam sēžot pie automašīnas stūres, kas raidījumu padarīja dinamiskāku.

Priecē, ka visi raidījumi filmēti ārā / dabā / intervējamajiem raksturīgā vidē. Raidījumam netiek izmantota kāda speciāli iekārtota studija, kas raidījumus padara dinamiskus un tuvākus skatītājam.

Jāuzteic raidījuma veidotāji par raidījumu satura oriģinalitāti, jo lai arī daudzas tēmas, kas aplūkotas raidījumu ietvaros, jau zināmas, tās raidījuma veidotājiem tomēr izdevies atspoguļot no cita rakursa, izmantojot citus izteiksmes līdzekļus, tāpat raidījumā parādās stāsti, kas pavisam maz zināmi mediju vidē, piemēram, par Latgalē eksistējošajiem jaunības svētkiem, dzimtu sanākšanas svētkiem, arheoloģiskajiem atklājumiem, vietvārdiem un sportistu sasniegumiem.

Raidījuma veidotājiem citkārt tomēr būtu vairāk jāpiedomā pie raidījuma saturiskās kvalitātes – raidījumu vadītāji brīžiem uzdot jautājumus, kas skatītājus novirza no tēmas vai kas uz to nemaz neattiecas, kas kopumā neveicina vienotu raidījuma sižetisko līniju, tāpat raidījumā ietvertie aizkadri brīžiem varētu būt bagātīgāki ar informāciju (statistika vai kādi raksturojoši lielumi, kas iezīmē problēmas mērogu, piemēram, arheoloģijas raidījumā par melno racēju postījumiem un apmēriem), ko neatklāj raidījumā intervētie cilvēki. Aicinātu raidījumu veidotājus izvēlētajās tēmās iet ne vien plašumā, bet arī dziļumā, citkārt raidījuma veidošanas procesā piesaistot arī kādu nozares speciālistu. Ir raidījumi, kuros raidījuma vadītājs jūtams pārvalda un "deg" par konkrēto tēmu - izprot tēmatiku un tās dažādos aspektus, piemēram, raidījumā par vietvārdiem. Tajā pat laikā raidījumā par arheoloģiju, šādu degsmi un tēmas pārzināšanu gribētos sajūst vairāk.

Raidījumu vadītāju vērtējums

Tā kā raidījums atklāj Latgali, navar nerunāt arī par latgaliešu valodas izmantojumu raidījumā. Tas nav konsekvents. Tā, piemēram, raidījuma vadītājs Arnis Slobožaņins ar viesiem sarunājas un arī aizkadra tekstus ierunā latgaliski,

un tas veido interesantu, integratīvu sajūtu visa raidījuma laikā, sevišķi raidījumā par sportistiem, kas visi bija ar krievisku izcelsmi, bet uz latgaliski uzdotajiem jautājumiem reaģēja pilnīgi normāli, tādejādi atklājot – Latgalē dažādas tautības līdzās pastāv un sazinās pietiekoši labi. Raidījumu vadītājs Oskars Bērziņš raidījumā izvēlējies runāt savā Līvānu puses izloksnē, kas ir gana kolorīti, taču nezinātājam mulsināši. Lai nerastos pārpratumi, raidījuma laikā uz ekrāna varēja būt, piemēram, nelieliem burtiem rakstīts, ka raidījuma vadītājs runā savā specifiskā izloksnē. Savukārt Ļuba Salekalne raidījumā vispār nerunā latgaliski, tādejādi viņas vadītie raidījumi ir latviskāki par citiem. Tas savukārt rada situāciju, kad intervējamais minstinās un intervijas laikā vienu brīdi runā latviski, citu latgaliski, jo kā redzams latgaliešu valoda viņam ir tuvāka (dabas raidījumā stāsts par stārķiem). Mans ieteikums - katrā raidījumā (jo kāds varbūt citus iepriekšējos raidījumus nebūs redzējis) Ļubai un citiem raidījuma vadītājiem būtu ar sevi jāiepazīstina un jāpasaka, kāpēc viņš runā tā un ne citādi. Tas raidījuma vadītāju un auditoriju padarītu tuvāku un pašu raidījumu personiskāku.

Vērtētajos raidījumos tika konstatētas arī no raidījuma vadītājiem izskanējušas vairākas sarunvalodas frāzes, kas nākotnē jāizskauž, vairāk uzmanību pievēršot valodas tīrībai. Tāpat raidījumu vadītāju improvizācijas reizēs uzmanība jāpievērš “vaļīgiem” izteicieniem, kā, piemēram, raidījumā par svētkiem raidījuma vadītājs festivālā satiktām meitenēm izsaka divdomīgas piezīmes par kopīgu nakts pavadīšanu.

Tā kā raidījuma vadītāji nav profesionāli raidījumu vadītāji vai žurnālisti, ir jāatzīst ka raidījumā ne vienmēr ir pietiekoši precīzi noformulēti jautājumi, tāpat vērojams, ka visai bieži raidījumu vadītāji vairāk izsaka savus pieņēmumus vai faktu konstatāciju un pārdomas nevis uzdot intervējamajam jautājumus. Tajā pat laikā raidījumu vadītāju atraktivitāte novērš uzmanību no šādiem negludumiem. Pozitīvi ir arī tas, ka jūtama raidījumu vadītāju ieinteresētība raidījuma tēmā, kas raisa arī dzīvu sarunu.

Kopumā, lai arī ir lietas pie kā raidījumu vadītājiem vēl būtu jāpiestrādā, – raidījumu veidotāji ir atraduši pietiekoši harizmātiskas personības raidījumu vadītāju izskatā. Raidījuma vadītāji ir gana atraktīvi un spēj uzrunāt auditoriju gan ar savu balsi, gan pastāvīgo acu kontaktu ar kameru. Katrs no trīs raidījumu

vadītājiem ir pietiekoši atšķirīgs un šī atšķirība ir noteikti izceļama, bet kā jau iepriekš minēts šo raidījumu vadītāju personību raidījuma sākumā skatītājam varētu kā īpašāk prezentēt.

Kopumā ir prieks, ka šādi kvalitatīvi un gaumīgi raidījumi par Latgali parādās Latvijas televīzijas un Re:TV ēterā. Uzskatu, ka tāda veida raidījumiem ir vieta arī turpmāk būt sabiedriskā medija ēterā, jo ir jūtams, ka raidījuma veidotājiem rūp tas par ko viņi runā, un viņi tiešām ir ieinteresēti dažādās arī jau zināmākas tēmas aizvien atklāt jaunus rakursos.

Priekšlikumi

Pievērts uzmanību raidījumu vadītāju valodas tīrībai un žargonvārdu pamatotībai;

Raidījumu vadītājiem iepriekš rūpīgāk sagatavot uzdodamos jautājumus;

Pievērst uzmanību scenārija dramaturģijai – lai audio vēstījums tiktu paspilgtināts ar video vēstījumu un otrādi;

Raidījumā dot atbildi uz jautājumu, kāpēc konkrētā tēma šobrīd ir svarīga.

Renāte Lazdiņa
Latvijas Radio Latgales multimediju studijas vadītāja

2016.gada 08.decembrī